

КООПЕРАТИВНЕ НАВЧАННЯ

Васильєва Д.

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу математичної та інформатичної освіти Інституту педагогіки НАПН

Кооперативна навчальна діяльність (навчальне співробітництво) – це організація навчання об'єднаних спільною навчальною метою учнів у парах чи малих (4-6 осіб) групах [1].

Нова українська школа передбачає набуття учнями в процесі навчання не лише предметних компетентностей, а й ключових, в тому числі і соціальних. Кооперативне навчання дає можливість сформувати у учнів навички роботи в команді, спілкування, вміння висловлюватись та дослухатися до інших, обґрунтовувати, переконувати, дискутувати, презентувати та здійснювати рефлексію, а також сприяє підвищенню навчально-пізнавальної активності учнів, бо передбачає навчання один одного та утворення дискусійних груп, що є найбільш дієвим у навчанні.

Важливою умовою організації кооперативного навчання є процес формування груп (пар). В групу входять від двох (таку групу називаємо парою) до шести учнів [2]. За такого підходу легко можна визначити, яку саме роботу виконав кожний учень. Об'єднання в групи може здійснюватися вчителем або самими учнями. Групи можуть бути постійними чи тимчасовими. Учні, які знають, що їм доведеться працювати з тими самими учнями протягом деякого часу, можуть бути більш мотивованими для ефективного спілкування та виконання завдань [3, с. 6]. В той же час, в процесі навчання важливе здобуття навички комунікації з різними учнями, тому доцільна і періодична зміна складу груп. Навчальний простір кабінету також відіграє певну роль в організації кооперативного навчання. Бажано, щоб столи можна було легко пересунути, а до стін підійти і прикріпити результати учнівських робіт.

На перших уроках учнів доцільно ознайомити з особливостями і нормами роботи в групах. Можна запропонувати їм пробну взаємодію, в результаті якої групи складуть свої правила спілкування (наприклад, говорити коротко, по черзі, по темі; обговорювати ідею, а не особистість тощо) та затвердити їх класом.

Під час роботи учнів у групах (парах), вчитель спостерігає за їх діяльністю, може допомогти групам, що цього потребують (але вчитель не надає допомогу окремим учням, що ще не просили допомоги у інших учасників групи), коментує роботу груп (але не окремих її учасників), контролює час і форму взаємодії, визначає кількість груп, що презентуватимуть роботу, оцінює роботу груп.

Для того, щоб робота в групі (парі) не переросла в конфлікт, конкуренцію, одноосібне виконання або ж розмову не по темі, доцільно залучати учнів до самооцінювання, взаємооцінювання та рефлексії наприкінці роботи груп (пар).

Кооперативне навчання може бути організоване на уроках різних типів. Деякі технології кооперативного навчання більш підходять для організації дослідницької діяльності учнів, а деякі - для узагальнення, систематизації чи підведення підсумків.

Література

1. Пометун, О. І., Гупан, Н. М. Використання кооперативного навчання учнів у загальноосвітній школі в Україні: практика і проблеми Scientific Letter of Academic society of Michal Baludansky, 5/2, 2017, 88-92.
 2. Slavin, R. E. Making cooperative learning powerful. Educational Leadership, 72(2), 2014, 22-26. URL: <http://www.ascd.org/publications/educational-leadership/sept98/vol56/num01/Making-Cooperative-Learning-Equitable.aspx>
 3. Artzt, A., Newman, C. M. How to use cooperative learning in the mathematics class (2nd ed.). Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics, 1997. URL: <https://www.amazon.com/How-Cooperative-Learning-Mathematics-Class/dp/0873534379>
-